

אזרח נטה ללוד

(המשך)

אמר מר ב"ח אם מתכוין מר לרגל זו של עץ אין לה טובה משעה שעומדת לה במקום אחד, שרואה את עצמה כאילו היא עץ בין עצי היער, ואפשר שהיא חולמת שיעשו ממנה מטה לבת מלכים.

הלכנו ומצאנו את המסגר עומד בבית חוגד גורדוניה, כשראני חייד כנגדי כאילו הוא מכיר אותי, ראה זה פלא, כל הזקנים מחזיקים אותו זקן שראיתי אמש וכן המסגר הזה, כנגדם רוב הצעירים זועפים ובשביל שהקומניסטים עקרו את המנעול ונכנסו ולכלכו את התמונות והרי הם צריכים להתקין להם מנעול חדש.

אף על פי ששניהם דומים זה לזה הפרש יש ביניהם, אותו זקן שנראה לי אמש הוא גבוה וזקוף, ואילו המסגר נמוך כתינוק בית רבו וכפוף וראשו נתלה על לבו. אף אותו זקן כפוף ראש, אלא שכפיפותו באה מזקיפותו וכשמבקש לקרב את דבריו לאוזני השומע מרביץ לו ראשו ונדמה שהוא כפוף, כשם שהם משונים בקומתם כך הם משונים בצחוקם. שצחוק שצחק אותו זקן מירושלים אינו צחוק, אלא חיוך שמבצבץ מחור קמטי פיו ומתעלם, ואף חיוכו אינו חיוך, אלא בבואה של חיוך. ואילו המסגר, צחוקו צחוק, ולא עוד אלא שמתחלק לכמה מיני צחוק, וכל צחוק וצחוק צחוק לעצמו, וכשצחוק מנענע את גופו עד שנשמע קולם של המנעולים והמפתחות שבחגורה שבמתניו, ואפילו בשעה שאינו צוחק בקול — חיוך יוצא מתוך קמטי פניו ומבחיך אור פניו, שמשירי חסידי קוסיב הוא שלמדו שכדאי הוא העולם שישמחו בו, שכל זמן שאדם שרוי בעולם הזה הריהו יוכל להקנות לו מצוות ומעשים טובים, שאדם אוכל פירותיהם

בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, וכל הנותן דברים אלו על לבו אינו עצב, אלא שמח בעולמו ושמח במעשיו ומאריך ימיו ושנותיו, לפיכך חסידי קוסיב מאריכים ימים ושנים ושמתים, ואם גופו של זה יבש מחמת זקנה חיוך שבקמטי פניו לחלוות יתירה יש בה שמרווה את הנפש ומשמח את העין.

אמר לו ב"ח למסגר זהו האדון שמבקש לעשות לו מפתח, נתן לי המסגר שלום וחיבה את ידי בשמחה, ואף אני שמחתי בו. ראשית, מפני שיעשה לי מפתח, ושנית, כשהייתי תינוק רגיל הייתי לעמוד על פתח חנותו ומסתכל במפתחות ובמנעולים. שאותם הימים חשקה נפשי בתיבה שיש עליה מנעול ומפתח, וכשוותרתי אחר כך על התיבה לא וויתרתי על מפתח, והייתי שוכב על מטתי בלילה והוגה במפתח, מפתח גדול וכבד שאדם מוציאו מכיסו ופותח בו את ביתו, ביתו של אבא פתוח היה והיו יוצאים ונכנסים בו בלא מפתח, אבל מטעם שאיני יודע לפרש ביקשתי לי מפתח, מפתח זה שביקשתי לי היה מצטייר בעיני בצורות שונות, וכל הצורות טפלות היו לגבי עיקר גמר פעולתו. ציירו לעצמכם, עומד לו בית בטבורה של עיר, ולאותו בית דלת, כלשאר כל הבתים, ועל הדלת תלוי מנעול, בא לו תינוק מבית הספר ומכניס ידו בכיסו ומוציא מפתח, נועץ את המפתח במנעול ומהפך בו אילך ואילך, מיד כל הבית פתוח לפניו, מה יש באותו בית, שולחן ומטה ומנורה, כלומר אין בבית מה שאין בשאר בתים, אבל השעה הזאת של פתיחת הבית במפתח שבידו של תינוק אין כל השעות שוות בה, מעתה יכולים אתם לצייר לעצמכם כמה גדול אותו זקן שמאה מפתחות, ואולי מאה ומאה, תלויים לו על פתחו, יש אוצרות

גנוזים שפותחין אותם באמירה כגון שאומרון שומשמין פתח עצמך, אני לא הייתי מבקש דברים הסמויים סן העין, אלא דברים שניתנו לעין לראות, ומבקש הייתי שיהא המפתח שלהם נתון ביד.

עוד אדם אחד היה בעיר שהייתי משוך אחריו בקטנותי, ומנו, זה הגבאי של ארץ ישראל, ואף על פי שאינו ענין לכאן אני מזכירו כאן בשביל מפתחותיו, כשהייתי שומע קול רגליו היה לבי הומה, וכשהיה נכנס ואומר יושיעכם השם ובא ופותח במפתח שבכיסו את קופת רבי מאיר בעל הגס הייתי עומד משתאה, קופה זו שהבל משלשלין בה מעות בא זה ופותח אותה ונוטל לו כל המעות ואין אומרים לו כלום, ולא עוד אלא מביטים בו בחיבה, והוא יושב וכותב דברים על נייר כרופא שכותב סם רפואה לחולה ומניח את הכתב לפני אמא ואומר תזכי לראות בביאת הגואל, עדיין לא הייתי יודע גואל זה מי הוא, שמתברכן בו, אבל ידעתי שאין כל הברכות שוות כברכה זו.

עמד לו הזקן על פתחה של גורדוניה ובדק את המנעול שנשבר וחיוכו הוקד בעיניו ובקמטי פניו, כאילו היה שמח שלא נתרשלו ידיהם של הבריות ועושים טורח זה לזה, כדי שלא יקרש הדם. רצייתי לכרוך זרועי על מתניו ולהגביהו, וטוב שלא עשיתי כן, שהרי באיוו פנים הייתי עומד אחר כך, קיצור הדברים, נתעסק לו המסגר במלאכתו, חטט במסמר ובדק את המנעול, לסוף הורידו ועשה מנעול חדש.

עומד לו אותו אדם שבא לכאן, כבר גמלו לו שנותיו ויצא מכלל ילדות ועדיין הוא מבקש לו מפתח, מגוף הענין אתם

מבינים שאותו אדם אני הוא, ומפתח אני מבקש לי, כדי לפתוח בו את בית מדרשנו הישן, שהמפתח שמסרו לי אבד, ואני צריך למפתח חדש.

כשגמר המסגר את מלאכתו אמרתי לו עכשיו ילך עמי ויעשה לי את המפתח.

חייד ואמר כלום עשיית מפתחות היא תהלה לדוד שאומרון ג' פעמים בכל יום, ברוך אדני יום יום, מיום שעמדתי על דעתי לא עשיתי שתי מלאכות ביום אחד.

אמרתי לו אם בן מתי יעשה לי את המפתח? אמר לי מתי אעשה לך את המפתח, אם ירצה השם מחר, מחר? קראתי בתמיהה.

חייד ואמר סבור אתה בני שמחר החוק מהיום, אלא מחר סמוך וקרוב, ודבר זה כדאי לו לאדם שידע, שאם לא הספיק לעשות היום, עושה הוא מחר.

פרק תשעה עשר / הברינו שבגולה

מאחר שבאתי לבית התבורה אומר בו דבר, בית התבורה גורדוניה שמו של חדר אחד הוא, עולים לשם במעלות של עץ, ספק מעלות ספק סולם, עליה זו אינה קשה, שהרי כל המעלות כולן הן חמש, חוץ מן העליונה שמתנדנדת משהו, אף על פי כן אין לחשוש, אבל צריכין להזהר שלא להבהיל, שתחילת כשלון בהילה, נראה הדבר שמעלות אלו לא נעשו לשם בית זה, וממקום אחר הביאון, והואיל ולא הספיקו הוסיפו עליהן דף, זו המעלה המתנדנדת שאינה קבועה כל צרכה.

(עוד יבוא)